



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců JUDr. Josefa Baxy, JUDr. Jakuba Camrdy, JUDr. Radana Malíka, JUDr. Jana Passera, JUDr. Petra Průchy a JUDr. Marie Žiškové v právní věci navrhovatelů: **A) Ing. P. B., B) Ing. P. A., C) JUDr. J. Š., a D) P. B.**, všichni zastoupeni Mgr. Janem Petříkem, advokátem se sídlem Týnská 12, Praha 1, proti odpůrcům: **1) Přípravný výbor pro konání místního referenda v Plzni**, za který jedná zmocněnec M. M., a **2) Statutární město Plzeň**, se sídlem nám. Republiky 1, Plzeň, v řízení o kasační stížnosti navrhovatelů proti usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 20. 2. 2013, č. j. 30 A 6/2013 - 144,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Odpůrcům **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Předmět řízení

[1.] Navrhovatelé (dále též „stěžovatelé“) včas podanou kasační stížností brojí proti v záhlaví označenému usnesení, kterým Krajský soud v Plzni zamítl jejich návrh na vyslovení neplatnosti rozhodnutí přijatého v místním referendu a na vyslovení neplatnosti hlasování v místním referendu. Jednalo se o referendum, vyhlášené na území statutárního města Plzeň o otázce: *„Souhlasíte s tím, aby město Plzeň bezodkladně podniklo veškeré kroky v samostatné působnosti, aby nemohlo dojít k výstavbě obchodního zařízení na místě Domu kultury Inwest?“*

[2.] Toto referendum se uskutečnilo ve dnech 11. a 12. ledna 2013. Na území statutárního města Plzeň bylo ve stálém seznamu zapsáno 132.929 oprávněných osob,

hlasovací lístky a úřední obálky byly vydány celkem 55.213 osobám a referenda se tak zúčastnilo 41,54% oprávněných osob. Odevzdáno bylo 55.187 úředních obálek. Počet platných hlasů činil 54.490; z toho bylo 35.543 hlasů pro odpověď „ano“ a 18.744 hlasů pro odpověď „ne“. 203 hlasujících neoznačilo křížkem žádnou odpověď. Pro odpověď „ano“ tedy hlasovalo 26,74% oprávněných osob a rozhodnutí bylo učiněno platně [§ 48 odst. 1 zákona č. 22/2004 Sb., o místním referendu (dále jen „zákon o místním referendu“)].

II. Obsah kasační stížnosti

[3.] Stěžovatelé uplatňují kasační důvody zakotvené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále „s. ř. s.“). Namítají tak nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení a nepřezkoumatelnost napadeného usnesení. Napadají přitom jak výrok, kterým byl zamítnut návrh na vyslovení neplatnosti rozhodnutí přijatého v místním referendu, tak také výrok, kterým krajský soud nevyhověl jejich návrhu na vyslovení neplatnosti hlasování v místním referendu.

[4.] K tvrzené **neplatnosti hlasování** stěžovatelé uvedli, že nezákonnost spatřují v:

- zakázané kampani v den hlasování,
- nepřípustným ovlivňováním hlasování zveřejňováním průběžných výsledků,
- maření přípravy referenda.

[5.] *Zakázaná kampaň* v hlasovacích místnostech měla spočívat v tom, že členové volebních komisí měli na svých oděvech připnutou propagační placku vyzývající k hlasování pro možnost „ano“; a dále, že sympatizanti přípravného výboru přesvědčovali voliče, hlasující v souběžně probíhajících prezidentských volbách, k účasti v referendu přímo v budovách. Stěžovatelé nesouhlasí s názorem krajského soudu, že agitační placka a leták mají pouze informativní hodnotu. V opačném případě by totiž např. nemohl být trestně odpovědný účastník demonstrace oblečený v tričku s vyobrazenými fašistickými symboly. Došlo tak k porušení ustanovení § 32 odst. 2 zákona o místním referendu.

[6.] Pokud krajský soud uvedl, že z doložených fotografií, prokazujících připnutí agitačních placek na oděv členů hlasovacích komisí, jednoznačně nevyplývá, zda k jejich zachycení došlo v průběhu hlasování či jindy, stěžovatelé namítají, že se jednalo pouze o jeden z důkazních prostředků a důkaz výsledkem navržených svědků soud neprovedl. Stěžovatelé rovněž odmítají závěr krajského soudu, že nevylicili protiprávní přesvědčovací kampaň dostatečně určitě. Nelze totiž po navrhovatelích v těchto případech požadovat, aby např. předložili nahrávku konkrétních rozhovorů. Proto navrhli jediný dostupný důkazní prostředek, a to výslech svědků.

[7.] Stěžovatelé ostatně popsali a doložili konverzaci sympatizantů přípravného výboru na jeho facebookových stránkách a z ní jednoznačně vyplynulo, že kampaň v budovách přímo probíhala. Krajský soud např. zcela pominul důkaz o tom, že agitace přiměla k hlasování v referendu spoustu lidí, což je o to závažnější, že o platnosti referenda rozhodlo pouhých 1,7% oprávněných voličů.

[8.] Krajský soud tedy nezjistil dostatečně skutkové okolnosti průběhu hlasování v referendu, když se omezil pouze na zkoumání zápisů komisí a povšechný monitoring místních sdělovacích prostředků (dva články) a nevyslechl ani jediného svědka.

[9.] Další pochybení spatřují stěžovatelé v nepřípustném *zveřejňování průběžných výsledků*. K němu docházelo prostřednictvím facebookových stránek, na nichž přípravný výbor podával informace o průběžném počtu (resp. procentu) oprávněných osob, které se účastnily referenda. O prozrazení dílčích výsledků hlasování svědčí též článek „Plzeňané se nahnuli za plenty“, uveřejněný dne 11. 1. 2013 ve 20.19 hod. na portálu www.plzensky.denik.cz, kde byly uvedeny podrobné údaje o účasti v referendu po čtyřech hodinách hlasování. Stěžovatelé nesouhlasí s názorem krajského soudu, že u místních referend není zakázáno poskytování průběžných údajů o počtu osob, které již hlasovaly. Na rozdíl od voleb je totiž u místního referenda nutno za dílčí výsledky považovat též údaj o počtu hlasujících, jelikož účast je v místním referendu klíčem k jeho platnosti. V tomto směru stěžovatelé odkazují na právní názor Filipa Rigela (Zákon o místním referendu s komentářem a judikaturou, Praha: Leges, 2011, str. 147). Předčasné zveřejnění informace o tom, kolik oprávněných osob odevzdalo svůj hlas v referendu, má proto srovnatelné dopady, jako by bylo v průběhu voleb prozrazeno, že vede jeden z kandidátů. Stěžovatelé proto tvrdí, že bylo porušeno ustanovení § 26 zákona o místním referendu.

[10.] Stěžovatelé tvrdí, že docházelo též k *maření přípravy referenda*, a to vkládáním agitačních letáků přípravného výboru do obálek s hlasovacími lístky. Krajský soud v napadeném usnesení konstatoval, že v obvodech, kde prokazatelně došlo ke vložení agitačního letáku do obálek s hlasovacími lístky, hlasovalo pro možnost „ano“ procentuálně méně oprávněných osob než v obvodech jiných. Tento závěr prý však ještě neznamená, že pokud by k tomuto ovlivnění nedošlo, nedopadl by výsledek opačně. Stěžovatelé nesouhlasí rovněž s názorem krajského soudu, že v rozsahu, v jakém bylo toto jednání zjištěno, to nemohlo ovlivnit výsledek hlasování. Prokázaná vhození propagačního letáku do obálek totiž zjevně nepředstavují veškeré existující případy této protizákonnosti. Pokud krajský soud konstatuje, že se neprokázalo, kdo to dělal, namítají stěžovatelé, že je to zcela nerozhodné.

[11.] Stěžovatelé dále zdůrazňují, že všechna porušení zákona je třeba hodnotit v jejich souhrnu a s ohledem na jejich možnou celkovou intenzitu. I pokud totiž jednotlivá protizákonnost nemusí ještě nic znamenat, může nabýt zcela jiný význam v kontextu dalších protizákonných zásahů. Důležité je, zda je dán kauzální nexus alespoň potenciálního charakteru, což nabývá na významu zejména v případě tak těsného výsledku hlasování, jako tomu bylo právě v této věci.

[12.] K tvrzené **neplatnosti rozhodnutí přijatého v referendu** stěžovatelé uvedli, že otázka, o níž se rozhodovalo, nebyla podle zákona přípustná, a to pro svoji neurčitost i pro rozpor s právními předpisy.

[13.] Stěžovatelé mají za to, že důvody nepřípustnosti hlasované otázky podle ustanovení § 58 odst. 1 písm. c) zákona o místním referendu je třeba posuzovat extenzivně. Nesouhlasí s názorem krajského soudu, že určitost otázky lze posuzovat výhradně v rámci předběžné kontroly podle § 57 cit. zákona, jelikož se jedná o „základní parametr“, a není důvodné,

aby bylo výkladem dovozeno, že vady otázky dle § 8 odst. 3 zákona o místním referendu mohou namítat pouze účastníci řízení o předběžné kontrole otázky, zatímco účastníci řízení o následné kontrole rozhodnutí v referendu by takovou možnost mít neměli. V tomto směru argumentují stěžovatelé rovněž důvodovou zprávou k cit. zákonu. Otázka určitosti předložené otázky totiž spadá pod „náležitosti místního referenda“ a pokud by tato otázka byla neurčitá, jedná se o případ, kdy referendum nelze konat. Krajský soud se prý proto dopustil nesprávného právního posouzení rozsahu přezkumu otázky hlasované v místním referendu.

[14.] Rozpor s právními předpisy spatřují stěžovatelé v rozporu s územním plánem. Nesouhlasí s krajským soudem, že územní plán není právním předpisem, nýbrž jen opatřením obecné povahy. Podle přechodného ustanovení § 188 stavebního zákona se totiž obecně závazné vyhlášky, jimiž byla vymezena závazná část územního plánu, považují za opatření obecné povahy jen „pro účely tohoto zákona“ a toto materiální pojetí nelze rozšiřovat na právní vztahy jdoucí nad rámec stavebního zákona. Ústavní soud navíc v podobné věci uvedl, že nesouhlas s územním plánem obce nelze obcházet pomocí institutu místního referenda, nýbrž je třeba řádně iniciovat jeho změnu (nález sp. zn. II. ÚS 3027/08; veškerá judikatura Ústavního soudu viz <http://nalus.usoud.cz>). Ostatně, i pokud by převážil názor, že územní plán není právním předpisem, jedná se o právní akt všeobecně konkrétní, plní obdobné cíle jako právní předpis a představuje proto limit pro stanovení otázky v rámci místního referenda. Stěžovatelé upozorňují na skutečnost, že územní plán počítá s obchodními domy jako s funkčním využitím daného území, nicméně v referendu bylo fakticky rozhodnuto, jak má být využit pozemek, na kterém dříve stál Dům kultury Inwest. S tím se krajský soud nevypořádal a v této části je proto napadené usnesení nepřezkoumatelné.

[15.] Stěžovatelé konečně namítají, že referendum zasahuje do vlastnického práva soukromého subjektu, jelikož znemožňuje investorovi realizovat zamýšlený projekt.

[16.] Ze všech uvedených důvodů stěžovatelé navrhuji napadené usnesení krajského soudu zrušit.

III. Vyjádření odpůrců

[17.] Odpůrce 1) (Přípravný výbor pro konání místního referenda v Plzni) se ke kasační stížnosti k výzvě soudu nevyjádřil.

[18.] Odpůrce 2) (Statutární město Plzeň) ve svém vyjádření toliko odkázal na svoje předchozí vyjádření, učiněná v řízení před krajským soudem.

IV. Vlastní argumentace soudu

[19.] Nejvyšší správní soud konstatuje, že byly splněny všechny podmínky řízení, a proto přistoupil k projednání a rozhodnutí kasační stížnosti, vázán jejím rozsahem a důvody (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.). V souladu s ustanovením § 109 odst. 2 s. ř. s. rozhodl bez jednání.

[20.] Jak plyne ze shora provedené rekapitulace dosavadního řízení, stěžovatelé uplatnili dva kasační důvody – nezákonnost napadeného usnesení krajského soudu a jeho nepřezkoumatelnost [§ 103 odst. 1 písm. a), d) s. ř. s.]. S ohledem na povahu a obsahovou provázanost jednotlivých námitek však soud považuje za smysluplné tyto dva kasační důvody nepojednávat izolovaně, nýbrž zabývat se každou konkrétní námitkou zvlášť jak z hlediska zákonnosti vysloveného právního názoru krajského soudu, tak také přezkoumatelnosti vydaného usnesení.

[21.] Uplatněné námitky lze – jak plyne ze shora předestřené obsahu kasační stížnosti - rozdělit na ty, které se týkají přípustnosti konání referenda s ohledem na položenou otázku, a dále zákonnosti kampaně a samotného hlasování v referendu. V tomto pořadí se jimi soud zabýval, neboť pokud by totiž dospěl k závěru, že referendum se nemělo vůbec konat, jelikož položená otázka nebyla přípustná, musel by kasační stížnosti vyhovět a za této situace by samozřejmě již nemělo žádný smysl zabývat se problematikou zákonnosti vedení kampaně.

IV.I. Přípustnost položené otázky

[22.] Stěžovatelé namítají, že referendová otázka byla položena v rozporu s právními předpisy; konkrétně s územním plánem. Proto se prý referendum vůbec konat nemělo. Stěžovatelé nesouhlasí s názorem krajského soudu, že přípustností otázky se soud může zabývat toliko v rámci předběžné, a nikoliv až následné kontroly místního referenda. Krajský soud totiž konstatoval, že v řízení o vyslovení neplatnosti rozhodnutí přijatého v referendu se oproti řízení o vyhlášení místního referenda soudem již nepřezkoumává, zda navržená otázka je přípustná.

[23.] K tomu Nejvyšší správní soud uvádí, že názor krajského soudu považuje za správný. Podle ustanovení § 91a s. ř. s. je totiž soudní ochrana ve věcech místního referenda koncipována jako předběžná anebo následná. Před konáním referenda soud a) určuje, že návrh na konání místního referenda nemá nedostatky, b) je oprávněn vyhlásit místní referendum; naopak po uskutečnění referenda může soud c) vyslovit neplatnost přijatého rozhodnutí a d) vyslovit neplatnost hlasování.

[24.] Bližší úprava soudního přezkumu uskutečněného referenda je obsažena v ustanovení § 58 zákona o místním referendu. Podle odst. 1 tohoto ustanovení *[n]ávrh na vyslovení neplatnosti hlasování nebo neplatnosti rozhodnutí v místním referendu může podat u soudu každá oprávněná osoba nebo přípravný výbor, mají-li za to, že*

- a) došlo k takovému porušení ustanovení tohoto zákona, které mohlo ovlivnit jeho výsledek,*
- b) bylo konáno místní referendum o věci, která nepatří do samostatné působnosti obce nebo statutárního města, nebo*
- c) bylo konáno místní referendum o věci, o níž místní referendum nelze podle § 6 konat.*

[25.] V nyní projednávaném případě stěžovatelé tvrdí, že položená otázka nebyla přípustná pro svoji neurčitost i pro rozpor s právními předpisy. Požadavek, aby otázka navržená pro místní referendum byla položena jednoznačně, plyne z ustanovení § 8 odst. 3 zákona o místním referendu. Nepřípustnost položené otázky spočívající v rozporu s

právními předpisy upravuje cit. zákon v ustanovení § 7 písm. d); v daném případě namítají stěžovatelé rozpor s územním plánem, který považují za právní předpis.

[26.] Z citovaného ustanovení § 58 odst. 1 písm. b) a c) zákona o místním referendu skutečně plyne, že rozhodnutí v místním referendu může být soudem prohlášeno za neplatné, pakliže bylo konáno o věci, která nepatří do samostatné působnosti obce, anebo o níž nelze referendum vůbec konat. Podle názoru Nejvyššího správního soudu nicméně nelze toto ustanovení vykládat doslovně tak, že přípustnost otázky položené v místním referendu bylo možné přezkoumávat soudem nejprve *před* vyhlášením referenda a po té znovu i *po* jeho konání. Tomuto výkladu, který zastávají stěžovatelé, protiřecí především dva argumenty.

[27.] První argument vychází z určité *souslednosti* procesu místního referenda a tomu odpovídající *subsidiarity* soudního přezkumu. Místní referendum se totiž dělí do jednotlivých na sebe navazujících fází, počínajících podáním návrhu na jeho konání, vyhlášení, kampani, hlasování a konečně zjištění výsledků a jejich vyhlášení.

[28.] Nejvyšší správní soud vychází z toho, že referendum představuje jednu z forem přímé demokracie. Možnost občanů vyjádřit se formou místního referenda k otázkám rozvoje své obce představuje jejich ústavně zaručené základní politické právo a vztahuje se na ně v plném rozsahu čl. 22 Listiny základních práv a svobod, podle něhož výklad a používání zákonné úpravy musí umožňovat a ochraňovat svobodnou soutěž politických sil v demokratické společnosti. Občané, rozhodující v místním referendu, by měli být co nejméně „obtěžováni“ účastí na opakovaném hlasování. Zásadně platí, že byla-li dána reálná a efektivní možnost, jak tvrzené vady referenda napravit v některé fázi jeho přípravy ještě před hlasováním občanů, je třeba toto řešení preferovat. Pokud tedy např. některý z občanů zjistí, že není uveden ve stálém seznamu voličů a nebude mu proto umožněno hlasovat ani v místním referendu (§ 2 zákona o místním referendu), neměl by vyčkávat na uskutečnění referenda a napadnout jeho platnost, nýbrž měl by se zasadit o ochranu tohoto svého práva v řízení podle ustanovení § 88 s. ř. s. Podobné lze říci o situaci, kdy o návrhu vůbec nerozhodne zastupitelstvo obce, anebo rozhodne, že místní referendum nevyhlásí (§ 57 odst. 1 zákona o místním referendu). V těchto případech je možné využít zvláštní typ řízení a krajský (případně Nejvyšší správní) soud je v něm oprávněn podle ustanovení § 91a s. ř. s. místní referendum přímo vyhlásit.

[29.] Tato „množina případů“, kdy se daným místním referendem již přímo zabýval krajský soud (anebo Nejvyšší správní soud či dokonce Ústavní soud), pojmově vylučuje opětovný přezkum položených otázek. Toto je druhá argumentační rovina této uplatněné stížnostní námitky. Jinak řečeno, pokud v nyní projednávaném případě zastupitelstvo rozhodlo o nevyhlášení místního referenda a toto referendum bylo vyhlášeno až rozhodnutím samotného krajského soudu (byť pouze ohledně jedné ze dvou navržených otázek), nemá žádnou logiku, aby v nyní probíhajícím řízení stejný soud přezkoumával svoje dříve vydané pravomocné rozhodnutí. Lapidárně řečeno, aby přezkoumal, zda dříve rozhodl správně a zda se „nespletl“, jestliže měl za to, že položená otázka, o níž referendum sám vyhlásil, je skutečně přípustná. V tomto směru lze odkázat i na ustanovení § 52 odst. 2 s. ř. s., podle něhož platí, že [o] *jiných otázkách si soud učiní úsudek sám; je-li tu však rozhodnutí o nich, soud z něj vychází.*

[30.] S ohledem na výše uvedené vykládá Nejvyšší správní soud ustanovení § 58 odst. 1 zákona o místním referendu ve spojení s § 91a s. ř. s. tak, že možnost účinně zpochybnit přípustnost položené otázky je v řízení o neplatnosti hlasování nebo neplatnosti rozhodnutí v místním referendu dána pouze tehdy, nebyl-li v této věci vůbec podán procesně projednatelný návrh podle ustanovení § 91a odst. 1 písm. b) s. ř. s. To znamená, že návrhem podle § 58 odst. 1 písm. b) nebo c) zákona o místním referendu se lze vyslovení neplatnosti rozhodnutí v místním referendu domáhat pouze tehdy, bylo-li vyhlášeno zastupitelstvem obce či města (lhostejno zda z vlastní iniciativy anebo na návrh přípravného výboru). Pouze v tomto případě se totiž referendum uskuteční bez toho, že by správní soud měl možnost ještě předtím posoudit, zda pro jeho vyhlášení byly splněny zákonné podmínky. Naopak v případě, kdy referendum vyhlásí přímo soud (jako tomu bylo i v nyní projednávané věci), zpochybnit přípustnost položené otázky v návrhu napadajícím rozhodnutí v referendu přijaté již nelze.

[31.] Tato stížnostní námitka je proto nedůvodná. Nejvyšší správní soud plně akceptuje právní názor krajského soudu, že v tomto řízení se již nemohl zabývat přípustností otázky položené v místním referendu a nemůže tak ze stejných důvodů činit ani zdejší soud.

[32.] Jen jako *obiter dictum* proto soud k argumentaci stěžovatelů ohledně nemožnosti hlasování v místním referendu o otázce položené v rozporu s územním plánem odkazuje na svoji dřívější judikaturu, z níž např. plyne, že „*z ustanovení § 6 a 7 zákona o místním referendu plyne přípustnost konání místního referenda ve všech věcech spadajících do samostatné působnosti obce s výjimkou taxativně uvedených případů. ... Nemůže být ani sporu o tom, že záležitosti územního plánování spadají do samostatné působnosti obce. ... Podle arg. a maius ad minus pochopitelně platí, že zastupitelstvo obce rozhoduje v samostatné působnosti rovněž o změně územního plánu. Nejvyšší správní soud tak dospívá k závěru, že krajský soud zcela správně dovodil přípustnost konání referenda o obou položených otázkách, jelikož jejich zodpovězení bylo podstatné z hlediska připravované změny územního plánu, což je nepochybně věcí samostatné působnosti obce*“ (usnesení ze dne 29. 8. 2012, sp. zn. Ars 1/2012).

[33.] Konečně pokud stěžovatelé namítají, že referendum zasáhlo do vlastnického práva soukromého subjektu, jelikož znemožňuje investorovi realizovat zamýšlený projekt, uvádí soud (s ohledem na shora uvedené rovněž jen jako *obiter dictum*), že ani tato námitka nemůže být sama o sobě důvodná. Pokud by se totiž mělo místní referendum konat jen v těch případech, kdy by jeho důsledky nebyly způsobilé zasáhnout právní sféru žádného soukromého subjektu, mělo by takové referendum zpravidla jen velmi malý praktický význam a smysl. Jestliže totiž soud vychází z toho, že předmětem místního referenda může být jakákoliv věc spadající do samostatné působnosti obce (s výjimkou taxativních případů, kdy toto referendum nelze konat – viz § 7 zákona o místním referendu), je zcela přirozené, že rozsah a povaha tohoto politického rozhodování je mnohdy způsobilá např. zvýhodnit nebo naopak znevýhodnit některé občany (viz vymezení samostatné působnosti v hlavě VII obecního zřízení). Krajský soud navíc správně poukázal na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 12. 2012, sp. zn. Ars 5/2012, které se týkalo přímo předmětného referenda (tímto usnesením byla odmítnuta kasační stížnost brojící proti vyhlášení místního referenda pro chybějící aktivní legitimaci navrhovatele) a v němž je výslovně uvedeno, že „*majiteli pozemku nemůže do jeho práv místní referendum přímo*

nijak zasáhnout. Ostatně i rozhodnutí v místním referendu je závazné jen pro zastupitelstvo obce, zastupitelstvo statutárního města a orgány obce a statutárního města, nikoliv pro vlastníka pozemku (§ 49 zákona o místním referendu). K dopadům místního referenda na soukromoprávní vztahy se ostatně obšírně vyslovil též Ústavní soud, podle něhož: „Z rozhodování v místním referendu nevznikají či nezanikají bezprostředně žádné soukromoprávní vztahy, podobně jako např. z odevzdání hlasů ve volbách. Jde o způsob, jímž občané mohou usměrňovat v konkrétních otázkách veřejného zájmu politickou reprezentaci obce a vůči této reprezentaci (tzn. zastupitelstvu a dalším orgánům obce) rozhodnutí v místním referendu ve smyslu § 49 [zákonu o místním referendu] také výhradně směřuje. Výsledek referenda, spočívající v tom, že občané obce vyjadřují nesouhlas s realizací určitého developerského či průmyslového projektu na území obce, [...] je nutno interpretovat tak, že orgány obce jsou zavázány prosazovat názor občanů těmi prostředky, které jim právní řád dává k dispozici“ (náleze ze dne 9. 2. 2012, sp. zn. III. ÚS 263/09).“

[34.] Rovněž tuto námitku proto soud neshledal důvodnou.

IV.II. Příprava referenda a zákonnost kampaně a hlasování

[35.] Stěžovatelé tvrdí, že docházelo k *maření přípravy referenda*, a to vkládáním agitačních letáků přípravného výboru do obálek s hlasovacími lístky, určených pro prezidentskou volbu, která se konala ve stejném termínu jako referendum.

[36.] K tomu z obsahu spisu především plyne, že dne 7. 1. 2013 podal M. M. trestní oznámení pro podezření z přečinu *maření přípravy a průběhu voleb a referenda* podle § 351 trestního zákoníku, kterého se měl dopustit neznámý pachatel v přesně nezjištěnou dobu, nejméně však dne 5.-7. 1. 2013 na několika místech v Plzni, a to tím, že do několika otevřených obálek s volebními lístky pro volbu prezidenta vložil leták s nápisem „Ano pro Plzeň“ obsahující postup, jak hlasovat v rámci vyhlášeného referenda. Toto trestní oznámení bylo založeno ad acta, neboť policejní komisař shledal, že není dáno podezření ze spáchání předmětného přečinu. Leták totiž sice byl vhozen do poštovních schránek v době, kdy tam byly vhozeny i obálky s hlasovacími lístky, nicméně leták se nacházel mimo obálky a v obálkách byl jen tehdy, když obálky z poštovních schránek vyčnívaly (viz sdělení Krajského ředitelství Policie ČR ze dne 6. 2. 2013, č. j. KRPP-3680-8/TČ-2013-030571). Z vyjádření Magistrátu města Plzně ze dne 8. 2. 2013, č. j. MMP/030134/13, dále plyne, že z šetření policie i z vlastního prověřování Úřadem městského obvodu Plzeň 1 bylo zjištěno, že méně než 10 osob z dané lokality nalezlo v obálce s hlasovacími lístky leták k místnímu referendu, přičemž všichni tito občané uvedli, že obálka nebyla zalepena a byla volně přístupná v domovní schránce. V úředním záznamu o podání vysvětlení vyhotoveného Policií ČR, Městské ředitelství Plzeň (ze dne 9. 1. 2013, č. j. KRPP-3680-4/TČ-2013-030581), je dále uvedeno, že svědek Mgr. Jan Petřík (právní zástupce společnosti Amadeus Plzeň, a. s. a také stěžovatelů) má informaci o vložených propagačních letácích přímo ve volebních obálkách. Proto o této skutečnosti informoval magistrát a policii s tím, že o této věci hovořili rovněž na besedě se zástupci města a s autory letáku (přípravný výbor místního referenda). Na této besedě došlo k názorové shodě, že věc je třeba prošetřit ze strany magistrátu i policie. Mgr. Petřík současně uvedl, že se nedomnívá, že by něco takového mohl spáchat nějaký úředník magistrátu a že zřejmě šlo o nějakou zlomyslnost nebo o selhání jednotlivce, přičemž do obálek mohl leták vsunout kdokoliv, kdo měl

přístup k poštovním schránkám. Konečně z úředních záznamů Policie ČR, Městského ředitelství Plzeň (ze dne 10. 1. 2013, č. j. KRPP-3680-6/TC-2013-030581), plyne, že bylo uskutečněno šetření na několika adresách, kde bylo dáno podezření ze spáchání přečinu podle § 351 trestního zákoníku (Sokolovská 97, Elišky Krásnohorské 1, Janáčkova 33), a bylo zjištěno, že 28 osob dostalo předmětný leták do schránek, ale mimo volební obálky; 4 osoby měly tento leták přímo obálce, avšak 3 z nich připustily, že tato obálka nebyla z důvodu velkého množství jiných tiskovin zcela zastrčena ve schránce a leták do ní proto mohl zasunout kdokoli; poslední osoba neměla žádný názor.

[37.] Nejvyšší správní soud konstatuje, že kampaň prováděná před hlasováním ve volbách a také v místním referendu je zcela legitimní, odpovídající principu svobody hlasování a není ničím jiným než realizací některých ústavně zaručených základních práv (zejména svobody projevu a práva na šíření informací). V tomto směru postačuje odkázat na ustálenou „volební“ judikaturu zdejšího soudu, z níž je dostatečně patrné, že kampaň může být pozitivní i negativní (viz usnesení ze dne 18. 2. 2013, čj. Vol 33/2013 - 45, veškerá judikatura NSS viz www.nssoud.cz) a k prohlášení voleb (potažmo referenda) za neplatné je nezbytné zjištění nezákonnosti, dále vztahu mezi touto nezákonností a výsledkem voleb a konečně zásadní intenzity této nezákonnosti, která musí v konkrétním případě dosahovat takového stupně, že je možno se důvodně domnívat, že pokud by k takovému jednání nedošlo, dopadly by volby odlišně (tzv. „zatemnění“ volebních výsledků, viz např. usnesení ze dne 2. 7. 2004, čj. Vol 6/2004 - 12).

[38.] V nyní projednávaném případě má zdejší soud ve shodě s krajským soudem za prokázáno, že v několika desítkách případů skutečně došlo ke vhození letáku instruuujícího občany ke hlasování „ano“ v místním referendu. Toto zjištění však samo o sobě ještě neznamená, že by došlo k porušení zákona o místním referendu, případně k porušení právních předpisů jiných. Tyto a podobné letáky distribuované občanům v rámci kampaně jsou totiž zcela obvyklé v jakémkoliv případě hlasování. Jsou i zcela legitimní, neboť volební (resp. „předreferendová“) kampaň není ničím jiným než praktickým výrazem snahy aktérů politického boje o získání co největší přízně občanů pro určité politické řešení. Základními funkcemi každé kampaně jsou proto informovanost, identifikace a mobilizace. Podstatou kampaně je tzv. politická komunikace, a to mezi jednotlivými názorovými proudy, které se snaží ovlivnit občany oprávněné hlasovat v referendu pro to řešení, které považují s ohledem na svoje zájmy za výhodnější.

[39.] Soud tak činí dílčí závěr, podle něhož samotná distribuce předmětných letáků nenaplnuje ani první ze třech kroků (tzn. nezákonnost), jejichž kumulativním naplněním by teprve mohlo dojít k vyslovení neplatnosti referenda.

[40.] Jiná je však otázka, zda tyto letáky nebyly vloženy ve volebních obálkách. V tomto směru totiž soud připomíná, že čl. 2 odst. 1 Listiny základních práv a svobod stanoví, že stát je založen na demokratických hodnotách a nesmí se vázat ani na výlučnou ideologii, ani na náboženské vyznání; podle čl. 20 odst. 4 jsou politické strany i jiná sdružení odděleny od státu. Velmi důležitým je též obsah a smysl čl. 22 Listiny, který garantuje svobodnou soutěž politických sil v demokratické společnosti, a čl. 5 Ústavy, podle něhož je politický systém založen na svobodném a dobrovolném vzniku a volné soutěži politických stran respektujících základní demokratické principy a odmítajících násilí jako prostředek k

prosazování svých zájmů. Ze všech citovaných ustanovení tak plyne zásada svobodné politické soutěže a neutrality veřejné moci, která nesmí zvýhodňovat či znevýhodňovat některý politický subjekt anebo názorové uskupení, stojící v konkurujícím si postavení. Pokud by proto v nyní projednávaném případě bylo prokázáno, že předmětné letáky byly občanům rozdávány přímo v oficiálních obálkách, distribuovaných zaměstnanci magistrátu (tedy orgánu veřejné moci), vedlo by to k závěru o porušení shora popsanych principů a podmínka nezákonnosti by tak byla splněna.

[41.] Jak nicméně plyne z konkrétních okolností daného případu, nic takového prokázáno nebylo. Jakkoliv totiž bylo zjištěno, že v několika případech (méně než deseti) byl předmětný leták nalezen přímo ve volební obálce, stalo se tak pouze tehdy, bylo-li možno tento leták zasunout do obálky, která nebyla celá zastrčena ve schránce. Jinak řečeno, nic nenasvědčuje tomu, že by tyto lístky do obálek umisťoval přímo někdo, kdo disponoval s obálkami. Právě naopak, jednoznačně převažující případy, kdy se letáky nacházely mimo obálky, z logiky věci ukazují, že je vhazovala do schránek osoba odlišná od osoby, která roznášela obálky s hlasovacími lístky pro prezidentské volby. Tedy osoba, kterou nelze ztotožnit se zaměstnancem orgánu veřejné moci. Ostatně rovněž právní zástupce stěžovatelů ve svojí shora citované výpovědi výslovně uvedl, že se nedomnívá, že by něco takového mohl spáchat nějaký úředník magistrátu a že zřejmě šlo o nějakou zlomyslnost nebo o selhání jednotlivce, přičemž do obálek mohl leták vsunout kdokoli, kdo měl přístup k poštovním schránkám.

[42.] Nelze rovněž přehlédnout, že trestní oznámení na neznámého pachatele pro tento tvrzený přečin učinil samotný člen přípravného výboru M. M., tedy osoba, v jejímž zájmu by zřejmě měly být předmětné letáky roznášeny. Také tato skutečnost potvrzuje, že se ve zmíněných ojedinělých případech, kdy se leták nacházel přímo ve volební obálce, jednalo o individuální exces, který však nemohl nikterak zpochybnit korektnost přípravy a hlasování v místním referendu.

[43.] Tato stížnostní námitka proto není důvodná, byť krajskému soudu lze metodologicky vytknout, že se u ní nezabýval (nejprve) její důvodností z hlediska tvrzené protizákonnosti, nýbrž - s ohledem na celkové výsledky hlasování - hned konstatoval, že toto jednání nemohlo ovlivnit výsledky referenda a proto z „*důvodu procesní ekonomie*“ již nehodnotil, zda vůbec se jednalo o porušení zákona. Jeho postup měl být totiž opačný: nejprve bylo třeba posoudit, zda se vůbec jednalo o protizákonnost, a teprve poté bylo namístě zkoumat, zda se tato protizákonnost projevila (resp. byla způsobila se projevit) v celkových výsledcích. Pokud by totiž soud dospěl k závěru, že se o protizákonné jednání jednalo, bylo zřejmě namístě zvážit i provedení dalšího dokazování.

[44.] Další námitka se týká *zakázané kampaně v hlasovacích místnostech*, spočívající v propagační „placce“ připnuté na šatech některých členů okrskových komisí a v přesvědčování voličů k účasti v referendu přímo v budovách, kde se nacházely okrskové komise.

[45.] K tomu soud konstatuje, že podle ustanovení § 32 odst. 2 zákona o místním referendu *v den hlasování je zakázána kampaň v objektu, ve kterém se nachází hlasovací místnost*. Pokud by proto stěžovatelé např. prokázali, že členové okrskových komisí

skutečně agitovali pro určitý způsob hlasování, bylo by nutno konstatovat porušení citovaného zákonného ustanovení. Nejvyšší správní soud má však ve shodě s krajským soudem za to, že se nic takového prokázat nepodařilo.

[46.] V příloze k podané žalobě totiž stěžovatelé předložili pouze fotografii ženy s rozostřeným obličejem, která má připnutu placku s nápisem „Ano pro Plzeň“. Před ní leží arch nadepsaný „Výpis ze stálého seznamu voličů“. Stěžovatelé blíže nespecifikovali, o koho se jednalo, nicméně uvedli, že se jednalo o volební okrsek č. 13. Ze zápisu této okrskové komise plyne, že z celkového počtu oprávněných osob se hlasování zúčastnilo celkem 369 osob, přičemž způsobem „ano“ hlasovalo 252 osob a „ne“ 115 osob. Dále je součástí tohoto zápisu příloha, obsahující dvě stížnosti: na nevhodné umístění volební místnosti pro referendum o poschodí výše, nežli se nachází volební místnost pro volbu prezidenta; a dále na uzamčení výtahu, které znemožňovalo přístup do hlasovací místnosti osob se sníženou pohyblivostí. Stížnost na agitaci ve volební místnosti však nebyla podána nejen v případě této, ale ani jiných okrskových komisí. Žádná podobná stížnost nebyla ostatně zaznamenána ani městskou komisí.

[47.] Za této situace činí soud závěr, že jakkoliv zcela nevylučuje, že k uvedenému jednání u dané okrskové komise skutečně mohlo dojít, nebylo tvrzeno a prokázáno, že by k podobnému jednání docházelo i u komisí jiných. Jinak řečeno, i pokud by bylo v řízení prokázáno (což se však nestalo), že u okrskové komise č. 13 došlo k uvedenému protizákonnému excesu jedné členky, nelze dovodit, že by se tento exces mohl jakkoliv projevit na celkových výsledcích hlasování. Jak totiž plyne ze shora zmíněného, osob hlasujících způsobem „ano“ bylo v této komisi 252, nicméně rozdíl odevzdaných hlasů činil ve prospěch odpovědi „ano“ celkem 16.799. Je tak zcela zřejmé, že ani při hypotetickém započtení všech hlasů vyslovených pro „ano“ opačným způsobem u této komise by celkový výsledek referenda nikterak ovlivněn být nemohl. Ohledně ostatních okrskových komisí stěžovatelé nenabídli ani žádné konkrétní tvrzení, z něhož by plynulo, že podobné excesy se děly i v nich. Pokud za této situace požadovali výsledek všech členů okrskových komisí (případně alespoň předsedů), je třeba vidět, že se jednalo o celkem 178 komisí (nemluvě o navrhovaném výsledku obdobného počtu okrskových komisí, u nichž se prováděla volba prezidenta republiky). A to za situace, kdy v průběhu hlasování nebyly zdokumentovány žádné podobné případy.

[48.] Podobné lze konstatovat k tvrzenému ovlivňování občanů v budovách, kde se konaly prezidentské volby, k účasti v referendu. Pokud totiž by toto ovlivňování mělo spočívat v pouhém upozorňování občanů hlasujících v prezidentských volbách, že se mohou zúčastnit rovněž místního referenda, nelze těmto aktivitám nic podstatného vytknout, jelikož by mělo být objektivním zájmem, aby byla účast v této formě výkonu přímé demokracie co možná nejvyšší a tím i reprezentativní (viz též bod 28). Zdejší soud naopak nerozumí tomu, že prezidentské volby a hlasování v místním referendu probíhalo v oddělených místnostech a před samostatnými okrskovými komisemi. Taková situace se totiž jeví jednak jako velmi ekonomicky a organizačně neúčelná, a především pro hlasující občany jako matoucí. Z obsahu stížností uplatněných u okrskových nebo nadřízených komisí ostatně plyne, že většina z nich se týkala právě toho, že hlasování v místním referendu probíhalo v jiných místnostech či dokonce budovách, které navíc byly obtížněji dostupné. To samozřejmě vedlo k nežádoucímu obtěžování voličů, které je samo o sobě od

účasti v hlasování spíše odrazovalo. Pokud za této situace členové okrskových volebních komisí voliče upozorňovali na možnost hlasovat v místním referendu a instruovali je o tom, kde toto svoje právo mohou realizovat, nejednalo se o protizákonné jednání. Jiná by samozřejmě byla situace, pokud by tito členové přímo voliče přesvědčovali, jakým způsobem mají v místním referendu hlasovat. V tomto směru však stěžovatelé nenabídli vůbec žádná konkrétní tvrzení.

[49.] Nejvyšší správní soud proto dospívá k názoru, že postup krajského soudu, který výsledek členů (resp. předsedů) volebních komisí odmítl provést, nebyl protizákonný, a to právě s ohledem na nekonkrétnost námitek stěžovatelů. Jak plyne z konstantní „volební“ judikatury zdejšího soudu, nepostačuje pašálně uvést, že došlo k porušení zákona a toto má být prokázáno výsledkem všech členů okrskových komisí. Na navrhovateli totiž leží břemeno tvrzení a přiměřeně též břemeno důkazní. Jak konstatoval Ústavní soud ČR v nálezu ze dne 26. 1. 2005, sp. zn. Pl. ÚS 73/04 (<http://nalus.usoud.cz>), *lid je zdrojem veškeré státní moci a mimo jiné se v této roli podílí na jejím ustavování cestou svobodných a demokratických voleb. Tomu odpovídá i zákonná úprava volebního soudnictví a ověřování voleb. Pro procesní úpravu volebního soudnictví a postup v takovém řízení z toho plyne vyvrátitelná domněnka, že volební výsledek odpovídá vůli voličů. Předložit důkazy k jejímu vyvrácení je povinností toho, kdo volební pochybení namítá. Rovněž při přezkumu rozhodnutí učiněného v místním referendu nepostačuje uvést námitky spíše spekulativní povahy, jako tomu je v nyní projednávaném případě, kdy stěžovatelé z jediné fotografie (údajné) členky okrskové komise dovozují, že k podobným jevům docházelo i v komisích jiných, byť nic takového z předložené dokumentace jednotlivých komisí neplyne. Jak konstatoval zdejší soud v usnesení ze dne 28. 11. 2006, č. j. Vol 82/2006 - 51, funkce soudu v rámci soudního přezkumu voleb nemůže být vykládána tak široce, že v konečném důsledku by jeho práce měla nahrazovat či jaksi doplňovat činnost volebních orgánů, dokonce až ve smyslu přepočítávání všech hlasovacích lístků na základě pouhé spekulativně formulované námitky. Jinak řečeno, soud nespatřuje důvod k dalšímu zjišťování údajné volební agitace přímo ve volebních místnostech za situace, kdy samotní stěžovatelé tvrdí pouze jediný konkrétní případ agitační „placky“ u členky okrskové komise.*

[50.] Soud ve svých úvahách vycházel rovněž z předpokladu racionality chování hlasujících občanů. Jak k tomu uvedl již v usnesení ze dne 19. 11. 2008, č. j. Vol 7/2008 - 13, *při cestě do volební místnosti a při následném hlasování jsou již voliči pevně rozhodnutí, komu odevzdají svůj hlas. Toto jejich přesvědčení by mohlo být zvráceno vskutku jen velmi intenzivním atakem, kterým by mohla být např. snaha o přímé či nepřímé podplácení, vyhrožování, zastrašování, vytváření překážek vstupu do objektu, kde se volby provádí, či zprostředkování hrubě difamující informace o některém z protikandidátů. Naopak představa, že by takto rozhodnutí voliči ještě mohli být jakkoliv ovlivněni činností, kterou popsal stěžovatel (zde: výzva k volbě jednoho z kandidátů ve volbách do Senátu z reproduktoru jedoucího automobilu), by svědčila o velkém podcenění zmíněné racionality jejich rozhodování.*

[51.] Rovněž tyto stížnostní námitky proto soud neshledal důvodnými.

[52.] Stěžovatelé rovněž brojí proti *zveřejňování průběžných výsledků*, k němuž mělo docházet prostřednictvím facebookových stránek přípravného výboru.

[53.] K tomu soud nejprve konstatuje, že podle ustanovení § 26 zákona o místním referendu *členové komise a ti, kteří mají právo být přítomni v místnosti, kde komise sčítá hlasy (§ 42), nesmějí poskytovat informace o dílčích výsledcích hlasování, a to až do podepsání zápisu o průběhu a výsledku hlasování všemi přítomnými členy komise*. Krajský soud toto zákonné ustanovení vyložil tak, že údaje o počtu osob, které již v referendu hlasovaly, není zakázáno poskytovat, jelikož se nejedná o informace o výsledcích, nýbrž pouze *průběhu* hlasování.

[54.] S tímto právním názorem krajského soudu Nejvyšší správní soud nesouhlasí. K tomuto závěru ho vede zejména odlišnost významu účasti při hlasování v místním referendu a ve volbách. Jestliže totiž volby jsou platné bez ohledu na volební účast, platí v případě místního referenda „dvojitý kvórum“, podmiňující jeho platnost. Podle ustanovení § 48 zákona o místním referendu totiž (1) *K platnosti rozhodnutí v místním referendu je třeba účasti alespoň 35 % oprávněných osob zapsaných v seznamech oprávněných osob*. (2) *Rozhodnutí v místním referendu je závazné, hlasovala-li pro ně nadpoloviční většina oprávněných osob, které se místního referenda zúčastnily, a alespoň 25 % oprávněných osob zapsaných v seznamech oprávněných osob*.

[55.] To reálně znamená, že odpůrci přijetí určité otázky položené v referendu mohou mít často primárně zájem na tom, aby referendum nebylo platné, a mohou proto zcela legitimně a logicky vést svoji kampaň právě tím způsobem, aby občany od účasti v referendu odradili. Pouze tehdy, budou-li v konkrétním případě a priori přesvědčeni, že se jedná o natolik „přitažlivou“ otázku, že zákonná účast podmiňující platnost referenda bude splněna, budou i tito odpůrci apelovat na svoje názorové soupeřníky, aby se do referenda aktivně zapojili. Občan, který se k referendu nedostaví, tak tímto svým krokem může vyjadřovat nejen nezájem nad řešenou otázkou, nýbrž také svůj postoj k ní. Tím se skutečně zásadně liší logika účasti občanů u referend od volební účasti.

[56.] Proto také má informace o průběžné účasti u referenda zcela jiný význam, než je tomu v případě voleb. Jestliže totiž účast u voleb nehraje z hlediska jejich platnosti vůbec žádnou roli; je tato informace v případě referenda rozhodující. Proto také racionální zákonodárce volil odlišnou dikci ve volebních zákonech a v zákoně o místním referendu. Jestliže totiž např. zákon č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu ČR v § 16 odst. 8 stanoví, že *členové okrskových volebních komisí a zvláštních okrskových volebních komisí nemohou poskytovat informace o průběhu voleb, a to až do podepsání zápisu o průběhu a výsledku hlasování; zákaz se nevztahuje na informace o počtu voličů, kteří již hlasovali*; a podobně podle § 46 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky platí, že *členové okrskových volebních komisí a zvláštních okrskových volebních komisí a ti, kteří mají právo být přítomni v místnosti, kde okrsková volební komise a zvláštní okrsková volební komise sčítá hlasy, nemohou poskytovat informace o průběhu a dílčích výsledcích volby prezidenta, a to až do podepsání zápisu o průběhu a výsledku hlasování; zákaz se nevztahuje na informace o počtu voličů, kteří již hlasovali*, žádnou podobnou výjimku ze zákazu poskytování informací zákon o místním referendu nezná. Za této situace nemůže soud dospět k jinému výkladu, než že informace o dílčí účasti u voleb/referenda spadá pod informace o výsledcích hlasování. Pokud ji proto volební zákony – avšak nikoliv zákon o místním referendu - výslovně vyjímají ze zákazu poskytování informací, je třeba tuto situaci interpretovat tak,

že v případě místního referenda nesmí být poskytována. V tomto směru se proto soud s argumentací stěžovatelů plně shoduje.

[57.] Neshoduje se s nimi však při aplikaci na konkrétní okolnosti nyní projednávaného případu. Z žádného důkazu předloženého stěžovateli (některé facebookové stránky, článek publikovaný na www.plzensky.denik.cz) totiž nelze dovodit, že by se členové komisí (případně další osoby zákonem označené) zpronevěřili svojí zákonem uložené povinnosti mlčenlivosti. Jakkoliv je totiž pravdou, že mezi některými aktivisty (viz zejména profil skupiny „Podporuji referendum proti stavbě OC Aréna/Corso v centru Plzně“) byla v průběhu hlasování v referendu vedena čilá diskuse a výměna informací, která se týkala rovněž účasti občanů, nelze z této diskuse dovodit přímý únik informací od členů komisí. Podstata této diskuse totiž spočívala v mobilizaci aktivistů, což je v těchto případech zcela logické a také legitimní. Jestliže tato jejich aktivita byla zaměřena zejména na zvýšení účasti při hlasování, je to s ohledem na shora zmíněné „dvojitě kvórum“ plně pochopitelné. Z předmětné diskuse tak např. plyne, že si diskutující stěžovali na nízkou účast v referendu, která se „podle neoficiálních informací pohybuje kolem 20%“; resp. že „účast je teď na hraně“, „jsme těsně pod hranicí volební účasti, potřebujeme každého, obvolejte své známé, napište sms“ atp. Je přitom z povahy věci zřejmé, že přibližnou a „neoficiální“ informaci o účasti občanů hlasujících v referendu mohl mít prakticky každý, kdo sledoval počet občanů vcházejících či vycházejících z hlasovacích místností, resp. že podobné informace mohly vznikat toliko na základě odhadu plynoucího třeba z informací osob z okolí diskutujících aktivistů. Tomu ostatně svědčí i skutečnost, že z prezentované diskuse např. neplyne, jaká je účast občanů v jednotlivých okrscích, resp. že tyto informace byly jen velmi přibližné („kolem 20%“ atp.).

[58.] K této stížnostní námitce proto soud uzavírá, že jakkoliv se neztotožňuje s právním výkladem provedeným krajským soudem, nemůže přisvědčit ani stěžovatelům, jelikož nebylo prokázáno, že by došlo k porušení citovaného ustanovení § 26 zákona o místním referendu ze strany členů komisí.

V. Shrnutí a náklady řízení

[59.] Ze všech shora uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že uplatněné kasační důvody nebyly naplněny, a proto kasační stížnost pro její nedůvodnost zamítl (§ 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s.).

[60.] Stěžovatelé, kteří neměli v tomto soudním řízení úspěch, nemají právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.). Odpůrci naopak měli v řízení před Nejvyšším správním soudem plný úspěch, a proto právo na náhradu nákladů mají, nicméně soud jim tuto náhradu nepřiznal, jelikož jim žádné nevznikly, resp. v případě Statutárního města Plzeň tyto náklady spadají pod obvyklou činnost této veřejnoprávní korporace. Proto soud rozhodl, že se odpůrcům nepřiznává náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu